

**KAEDAH PENGAJARAN TILAWAH AL-QURAN DI
CENTRE FOR LANGUAGES AND
PRE-UNIVERSITY ACADEMIC DEVELOPMENT
(CELPAD) UNIVERSITI ISLAM ANTARABANGSA
MALAYSIA.**

ZULKHAIRI BIN M.PABELAH @ M.FADZLILLAH

**JABATAN AL-QURAN DAN AL-HADITH
BAHAGIAN PENGAJIAN USULUDDIN
AKADEMI PENGAJIAN ISLAM
UNIVERSITI MALAYA
2009**

**KAEDAH PENGAJARAN TILAWAH AL-QURAN
DI CENTRE FOR LANGUAGES AND
PRE-UNIVERSITY ACADEMIC DEVELOPMENT
(CELPAD) UNIVERSITI ISLAM ANTARABANGSA
MALAYSIA.**

ZULKHAIRI BIN M.PABELAH @ M.FADZLILLAH

**DISERTASI INI DIKEMUKAKAN UNTUK
MEMENUHI KEPERLUAN BAGI IJAZAH
SARJANA USULUDDIN BAHAGIAN II
(SECARA BERKURSUS DAN DISERTASI)**

**JABATAN AL-QURAN DAN AL-HADITH
AKADEMI PENGAJIAN ISLAM
UNIVERSITI MALAYA
KUALA LUMPUR
2009**

ABSTRAK

Kajian ini menyentuh tentang Kaedah Pengajaran Tilawah al-Quran di *Centre for Languages and Pre-University Academic Development (CELPAD)* Universiti Islam Antarabangsa Malaysia. Kajian dikhususkan kepada beberapa aspek iaitu aspek perlaksanaan kursus, kaedah pengajaran, masalah-masalah yang dihadapi oleh tenaga pengajar dan penerimaan pelajar dalam mengikuti kursus ini. Kajian ini juga memperlihatkan bagaimana sebuah institusi pengajian tinggi telah berjaya memartabatkan pengajian Tilawah al-Quran dengan menjadikannya sebagai mata pelajaran wajib bagi setiap pelajar Islam yang menuntut di universiti ini. Kejayaan kursus ini merupakan hasil daripada kombinasi metodologi pengajaran moden yang sistematik serta pengekalan kaedah pengajaran Tilawah al-Quran secara tradisional semenjak zaman Rasulullah s.a.w. iaitu kaedah *talaqqī* dan *musyāfahah*. Kajian ini juga memperkenalkan kaedah atau cara bacaan yang disandarkan kepada bacaan Imam *Hafṣ 'an 'Āṣim min torīq al-Syāṭibiyyah* kepada pelajar-pelajar universiti ini. Kaedah tinjauan semasa dan sampelnya terdiri daripada pelajar-pelajar yang mengikuti kursus tilawah al-Quran di Universiti Islam Antarabangsa Malaysia . Secara kesimpulannya ada empat kaedah pengajaran yang utama dalam pengajaran Tilawah al-Quran di universiti ini iaitu kaedah *talaqqī* dan *musyāfahah*, kaedah hafazan, kaedah penggunaan teks dan kaedah bimbingan dari pihak pensyarah disamping kaedah-kaedah yang lain berpandukan kepada tahap-tahap yang ditawarkan yang membolehkan para pelajar di universiti ini dapat mengikutinya dengan baik dan ianya juga dapat melahirkan pelajar-pelajar yang cemerlang serta berkualiti dalam bidang akademik disamping berpengetahuan dan mempunyai kemahiran dalam Tilawah al-Quran.

ABSTRACT

This research focuses on the Method of Teaching Tilawah al-Quran at the Centre for Languages and Pre-University Academic Development (CELPAD) at International Islamic University Malaysia. It concentrates on certain areas such as the implementation of the course, teaching methodology, complications and challenges encountered and others. This study also illustrates how an institution of higher learning has succeeded in upgrading the status of Tilawah al-Quran by making it a compulsory subject for graduation for every Muslim student in the University. The success of this subject is a result of good combination between the modern and systematic teaching methodology and the traditional Tilawah al-Quran methodology since the time of the Holy prophet such as *Talaqqī* and *Musyāfaḥah*. Hence, at the same time this is also to expose to the students at the university the reading method by Imam Hafṣ 'an 'Āṣim min ṭoriq al-Shāṭibiyyah. The research is based on sample of recitations by Tilawah students currently enrolled at the International Islamic University Malaysia. In conclusion, there are four main instructional methods of Tilawah al-Quran lesson in this university, namely : *Talaqqī* and *Musyāfaḥah*, memorization, selected textual usage and guidance method or motivation prescribed by the lecturer. The result gained was then discussed in detail in this research. Tilawah al-Quran education in the Centre for Languages and Pre-University Academic Development (CELPAD) International Islamic University Malaysia is found to be at a satisfactory level. The teaching of Tilawah is done in accordance with effective and systematic teaching methodology that enabled the students to follow the method very closely. This also produces the all-rounded graduates who are not only excellent academically but also skillful and knowledgeable in Tilawah al-Quran.

PENGHARGAAN

esyukuran ku panjatkan ke hadrat Allah s.w.t kerana memberikan kekuatan kepada hambanya , menyempurnakan kajian ini dengan jayanya.

“Ya Allah,

*letakkan pancaran **NUR** dalam hatiku*

*letakkan pancaran **NUR** pada lidahku*

*letakkan pancaran **NUR** dalam pendengaranku*

*letakkan pancaran **NUR** dalam penglihatanku*

*letakkan pancaran **NUR** di belakangku*

*letakkan pancaran **NUR** di hadapanku*

*letakkan pancaran **NUR** di atasku dan*

*letakkan pancaran **NUR** di bawahku*

Ya Tuhanku,

*besarkanlah pancaran **NUR** untukku”*

azakumullah ku tujukan kepada Prof. Madya Dr. Abdul Rashid bin Ahmad, penyelia yang ku segani, begitu juga kepada Prof. Madya Dr. Mustaffa bin Abdullah tidak jemu memberikan tunjuk ajar dan bimbingan serta nasihat yang akan ku jadikan sebagai suatu amanat yang sangat-sangat berharga dalam kehidupan ini.

mak dan abah, anakmu ini bersyukur dianugerahi ibu bapa yang sangat memahami. Semoga sentiasa berada di bawah limbunan kasih dan rahmat dari Allah... amin..

Lsteriku yang disayangi Azlin bte Anual, segala pengorbananmu amat abang
hargai dan abang sentiasa berdoa agar ketabahan, kesabaran dan kebahagiaan menjadi
milikmu abadi...amin...

Puteri-puteriku yang sangat disayangi, Iklil ar-Raihanah dan Iklil az-Zahra'...
kalian adalah sumber inspirasi waleed yang sejati..

Buat sahabat-sahabatku, jutaan terima kasih ku ucapkan kerana telah
meminjamkan disertasi kalian sebagai rujukan dan panduan untuk menghabiskan kajian
ku ini.

Akhir sekali kepada semua yang terlibat *JAZĀKUM ALLĀH KHAYR AL-
JAZĀ'*. Segala kerjasama dan bantuan yang dihulurkan samada secara langsung atau
tidak, mudah-mudahan diredhai Allah dan ianya akan menjadi memori yang terindah.

Sekian.

Salam Penghargaan Daripada Pengkaji
Zulkhairi bin M.Pabelah @ M.Fadzlillah
B.A. Takhassus Qira'at, Al-Azhar Mesir1999
751024-01-6259
IGB020016

Ramadhan   1430
September   2009

No 57 Persiaran Selayang Mulia,
Taman Selayang Mulia,
68100 Batu Caves, Selangor
E-mail : Khairie75@yahoo.com
mzulkhairi@iiu.edu.my

SENARAI KANDUNGAN

HALAMAN JUDUL	Halaman
Abstrak	iii
Abstract	iv
Penghargaan	v
Senarai Kandungan	vii
Jadual Transliterasi	xii
Senarai Kependekan	xvi
Senarai Lampiran	xviii

BAB SATU

PENDAHULUAN

1.0	Mukadimah	1
1.1	Latarbelakang Masalah Kajian	3
1.2	Huraian istilah	7
1.3	Masalah Kajian	9
1.4	Objektif Kajian	10
1.5	Kajian Terdahulu	11
1.6	Skop Kajian	17
1.7	Metodologi Penyelidikan	17
	1.7.1 Kaedah pengumpulan data	17
	1.7.2 Kaedah penganalisaan data	21

1.8	Sistematika Penulisan	22
1.9	Kesimpulan	24

BAB DUA

LATARBELAKANG LOKASI KAJIAN

2.0	Sistem pengajaran al-Quran dalam pendidikan Islam di Malaysia	25
2.1	Pengajaran Al-Quran di Pusat Pengajian Tinggi	26
2.2	<i>CENTRE FOR LANGUAGES AND PRE-UNIVERSITY ACADEMIC DEVELOPMENT (CELPAD)</i>	28
2.2.1	Sejarah dan Perkembangan CELPAD	28
2.2.2	Matlamat	28
2.2.3	Visi dan Misi	29
2.2.4	Bahagian Operasi CELPAD	30
2.2.4.i.	Bahagian Pengajaran di CELPAD	30
2.2.4.ii.	Bahagian Pembangunan	34
2.3	Pengenalan Tilawah Division	36
2.3.1.	Sejarah penubuhan dan perkembangan	36
2.3.2.	Objektif Kursus	39
2.3.3.	Penjelasan mengenai kursus yang ditawarkan	39
2.3.3.a.	Peringkat Permulaan (Asas)	40
2.3.3.b	Peringkat Pertengahan	42
2.3.3.c	Peringkat Lanjutan	44
2.3.4	Sukatan pelajaran	47

2.4	Sistem Pemarkahan	58
2.5	Sistem Peperiksaan	60
2.6	Ujian penentuan tahap tilawah (<i>Tilawah placement test</i>)	61
2.6.1	Format ujian penentuan tahap tilawah(TPT)	62
2.6.2	Kriteria untuk lulus dalam TPT	63
2.6.3	Kriteria untuk peringkat pertengahan (TQ 2000)	63
2.6.4	Kriteria untuk peringkat permulaan (TQ 1000)	63
2.6.5	Keputusan ujian penentuan tahap tilawah (TPT)	64

BAB TIGA

KAEDAH PENGAJARAN TILAWAH AL-QURAN DI CELPAD

3.0	Pendahuluan	65
3.1	Kaedah pengajaran Tilawah al-Qur'an di CELPAD	65
3.2.	Kaedah yang digunakan pada tahap permulaan	67
3.3.	Kaedah yang digunakan pada tahap pertengahan.	70
3.4.	Kaedah yang digunakan pada tahap lanjutan	72
3.5.	Bahan rujukan (teks pengajaran)	77
3.6.	Kesimpulan	77

BAB EMPAT

ANALISIS DAN RUMUSAN

4.0	Pendahuluan	78
4.1	Profil Responden (pensyarah)	78

4.1.1	Analisis Kaedah Pengajaran Tilawah al-Qur'an di CELPAD	80
4.1.2	Masalah yang dihadapi oleh pensyarah tilawah al-Quran di CELPAD	83
4.1.3	Soal selidik dan soalan temubual	88
4.2	Profil Responden (pelajar)	88
4.2.1	Taburan Jantina	89
4.2.2	Minat Pelajar	90
4.2.3	Sukatan Pengajian dan rujukan	92
4.2.4	Bahan Rujukan	93
4.2.5	Analisis Pencapaian dan kejayaan pelajar	93
4.2.6	Masalah yang dihadapi	96
4.2.7	Tahap disiplin pelajar	98
4.2.8	Tenaga pengajar	99
4.2.9	Cadangan pelajar	99
4.3	Rumusan	101

BAB LIMA

KESIMPULAN DAN CADANGAN

5.0	Kesimpulan Dapatan Kajian	102
5.1.	Kesimpulan Sistem Pengajaran al-Qur'an	102

5.1.1	Kesimpulan Kaedah Pengajaran Tilawah al-Qur`an	104
5.1.2	Kesimpulan pelaksanaan Kursus Tilawah al-Qur`an	104
5.1.3	Masalah-masalah yang dihadapi	106
5.1.4	Keberkesanan kursus dari sudut pelajar	108
5.2	Cadangan	110
5.3	Penutup	115
BIBLIOGRAFI		118
LAMPIRAN		

TRANSLITERASI

Sistem transliterasi yang digunakan :

1. Huruf

b = ب	z = ز	f = ف
t = ت	s = س	q = ق
th = ث	sh = ش	k = ك
j = ج	ṣ = ص	l = ل
ḥ = ح	ḍ = ض	m = م
kh = خ	ṭ = ط	n = ن
d = د	ẓ = ظ	h = ه
dh = ذ	‘ = ع	w = و
r = ر	gh = غ	y = ي

2. Vokal Pendek

Huruf Arab	Huruf Latin
اَ	a
اِ	i
اُ	u

3. Vokal Panjang

Huruf Arab	Huruf Latin
آ	ā
إِ	ī
أُ	ū

4. Diftong

Huruf Arab	Huruf Latin
أَـ	Aw
إِـ	Ay
يِـ	Iyy/i
وِـ	Uww/ u

Ejaan dan Transliterasi

Pengecualian daripada menggunakan pedoman itu bagi kes-kes berikut;

1. Bagi akhir perkataan asal yang ditulis dengan ة (Ta' Marbūṭah) dibunyikan mengikut sebutan ه (ha)
  2. Perkataan Arab yang bersambung di awalnya dengan huruf Lam (ل) atau huruf Ba (ب), dieja mengikut bunyi dengan menggunakan tanda sempang contohnya ;
li al-dawlah atau *bi al-syarḥ*
- Beberapa perkataan Arab yang telah diMelayukan tidak ditransliterasikan seperti madrasah, hadith, tafsir dan lain-lain lagi.

- Ejaan yang digunakan di dalam disertasi ini berdasarkan rujukan Buku Panduan Penulisan Tesis/ Desertasi Ijazah Tinggi, Akademi Pengajian Islam, Universiti Malaya.

SENARAI KEPENDEKAN

CELPAD	: <i>Centre for Languages and Pre-University Academic Development</i>
Cet.	: Cetakan
Dr.	: Doktor Falsafah
DQ	: Darul Qur'an
H.	: Hijrah
Hal.	: Halaman
Ibid.	: <i>Ibidem</i> (rujukan pada tempat yang sama)
IIUM	: <i>International Islamic University Malaysia</i>
ISTAC	: <i>The International Institute of Islamic Thought and Civilization</i> (Institut Antarabangsa Pemikiran dan Tamadun Islam)
JAKIM	: Jabatan Kemajuan Islam Malaysia
Jil.	: Jilid
M.	: Masihi
No.	: Nombor
OIC	: <i>The Organization of the Islamic Conference</i> / منظمة المؤتمر الإسلامي (Pertubuhan Persidangan Islam)
Op.Cit.	: <i>opus citatum/opere citato</i> (in the work cited / dalam karya yang dirujuk)
Prof.	: Professor
Ptrj.	: Penterjemah
s.a.w.	: <i>Ṣalla Allāh `Alayhi Wa sallām.</i>
s.w.t.	: <i>Subhānahu wa ta`ālā</i>

t. tpt	: tanpa tempat
t.t.	: tanpa tahun
terj.	: terjemahan
TPT	: <i>Tilawah Placement Test</i> (Ujian penentuan tahap)
TQ	: Tilawah al-Qur'an
UIAM	: Universiti Islam Antarabangsa Malaysia

SENARAI LAMPIRAN

- A.** Contoh web CELPAD
- B.** Contoh web mengenai Tilawah Division, CELPAD, UIAM
- C.** Contoh borang ujian penentuan tahap (TPT)
- D.** Contoh borang peperiksaan TQ 1000 dan TQ 2000
- E.** Contoh kertas soalan bertulis bagi peringkat lanjutan
- F.** Contoh course outlines TQ 1000, TQ 2000, TQ 3010 dan TQ 3020
- G.** Contoh soalan-soalan yang ditanyakan kepada pensyarah
- H.** Contoh soalan kaji selidik untuk pelajar

